

Uued EURO 6 saastennormide piirmäärad on äärmiselt ranged

MEELIS ORGLA
ADDINOL Lube Oil OÜ Baltimaade turujuht

Alates 2014. aasta 1. jaanuarist muutusid Euroopa Liidus kõigile uutele raskeveokitele kohustuslikuks EURO 6 saastennormid. Järjest rangematest kütusesäästu-nõuetest ja saastennormidest tuleneva mootorite kiire arengu tõttu on viimastel aastatel mootorsõidukite – eriti just veoautode, busside, põllutöö- ja ehitusmasinate – mootoriõlide koostist ja omadusi pidevalt parendatud. Võrreldes Euro 5 normiga on Euro 6 puhul vähendatud veoautode tahkete osakeste sisalduse piirmäära ligi 67% ja lämmastikoksiidide heitkoguste piirmäära koguni 80%. Piirmäärade järgimiseks kasutatakse uuenduslikke mootoritehnoloogiasid ja revolutsioonilisi heitgaasi järeltöötlussüsteeme. Koos sellega nõuavad need uued mootorid ka spetsiaalseid õlisid. Seega, uute Euro 6 mootorite puhul ei seisa veokieksperdid silmitsi mitte ainult uue ajastu tehnoloogiaga, vaid ka uut tüüpi määrdeainetega.

Need kõrge jõudlusega ACEA E6, ACEA E9 ning API CJ-4 mootoriõlid sisaldavad tunduvalt vähem sulfaattuhka (*sulphated ash*), fosforit (*phosphorus*) ja väävlit (*sulphur*). Olenevalt tuhka tekitavate ainete sisaldusest nimetatakse neid seetõttu ka *Low* või *Mid SAPS* õlideks. *Low* ja *Mid SAPS* õlid eeldavad ühtlasi niisuguse kütuste kasutamist, mille kvaliteet vastab Euroopa Liidu standarditele. Niisuguse mootoriõli väljatootamine on igale määrdeainetootjale tõeline väljakutse ja seotud suurte kuludega - alates tootearendusest kuni autotootjate litsentside taotlusprotseduurideni. Väävlit ja fosforit, mida varem lisati manustena kõikidele mootoriõlile, tohib nüüd õlides sisalduda vaid minimaalsetes kogustes. Selleks, et täita pikemate õlivahetusvälpade, väiksema hõõrdumise ja hea kulumisvastase kaitsega seonduvaid kõrgendatud nõudeid, tuli *Low SAPS* õlide jaoks välja arendada täiesti uued manusekomplektid.

Euro 6 saastennormidele vastavate spetsiaalsete määrdeõlide segunemist muude, madalamakvaliteediliste õlidega tuleks tingimata vältida, kuna nende õlide võime kaitsta mootorit ja heitgaasi järeltöötlussüsteeme avaldub vaid puhtal, segamata kujul. Kui kasutatakse, erinevalt tootja ettekirjutustest, madalama kvaliteediga mootoriõlisid, ohustab see nii mootoreid, kui heitgaasi järeltöötlussüsteeme. Nende süsteemide töö on häiritud ja tagajärjeks on tõsised rikked. Ebasobiva mootoriõli kasutamisel võivad kiiresti ummistuda tahmafiltrid (DPF) peened poorid, filtri vahetamine võib aga maksta tuhandeid eurosid.

Järgnev tabel annab ülevaate õlide erinevustest ja sarnasustest

	ACEA E4	ACEA E6	ACEA E7	ACEA E9
Low SAPS		x		x
Sulfaattuha sisaldus	≤ 2	≤ 1	≤ 2	≤ 1
TBN (leelisarv)	≥ 12	≥ 7	≥ 9	≥ 7
Euro VI		x		x
Tahmafilter (DPF)		x		x
SCR/selektiivne katalüütiline reduktatsioon (AdBlue)	x	x	x	x
EGR/heitgaaside tagastussüsteem	x	x	x	x
Pikendatud hooldusvälp		x		
Kütus B05 API CJ-4	x	x	x	x

Uute määrdeainete arendamisse on erineval moel kaasatud ka mitmed sõiduki- ja mootoritootjad. Tootjate ühendused koostavad määrdeainetele spetsifikatsioone ning mõned neist - MAN, Mercedes-Benz, MTU, Renault, Fiat-Iveco, Mack, Scania, Volvo, VW jt. kehtestavad õlile oma kvaliteedinõuded. Viiakse läbi ühiseid arendusprojekte määrdeainetootjatega, kellel on oma tootearendusosakond, vastavad teadmised ja kogemused.

ACEA – Euroopa Autotootjate Ühendus (*Association des Constructeurs Europeens de l’Automobile*) koostab mootoriõlile spetsifikatsioone, mis baseeruvad Euroopa rangeimatel katsemeetoditel. Seega kajastavad ACEA spetsifikatsioonid Euroopa mootoritootjate ühiseid nõudeid mootoriõlile. Veoautode diiselmootorite õlid liigituvad ACEA E klassi. Kõrgeimad kvaliteediklassid, mis kehtivad praegu heitgaasi järeltöötlussüsteemidega sõidukite õlile, on ACEA E6 ja E9, kusjuures E9 arvestab esmakordselt ka Ameerika sõidukitootjate nõuetega.

API – Ameerika Naftainstituut (*American Petroleum Institute*) – kasutab mootoriõlide klassifitseerimiseks eelkõige Ameerika päritoluga tootjate testmootoreid. Veoautode valdkonnas on oluline diiselmootoriõlide API C (C = Commercial) klassifikatsioon. Praegu kehtivad klassid API CH-4 kuni API CJ-4. API CA kuni API CG-4 klassi mootoriõlid sobivad sõidukitele, mis on toodetud enne 1998. aastat. API CJ-4 kirjeldab praegu kõige kõrgemaid nõudeid diiselmootoriõlile.

Sauel avas ukseid uus Scania teeninduskeskus

Scania avas 7. aprillil Sauel uue veokite ja busside teeninduskeskuse. Saue teeninduskeskus paikneb paljude veoettevõtete jaoks tuntud ja tuttavas paigas - Krone haagiste volitatud müüja, Trailer Estonia ruumides aadressil Paju tn 3.

Töökoormuse jaotumisega Tallinna ja Saue teeninduste vahel väheneb oluliselt remondi ja teeninduse ooteaeg ning muutub lihtsamaks sõidukiga seotud hooldus- ja remonditööde planeerimine. Nii nagu teisteski Scania teenindusetes üle Eesti, remonditakse Sauel lisaks Scania veokitele ja bussidele ka haagiseid ning sõidukite pealisehitusi. Lisaks sõidukitele remonditakse ja hooldatakse Sauel ka Scania tööstusmootoreid.

Koos vastavatuga on Scania Eestil nüüd 6 veokite ja busside teeninduskeskust Tallinnas, Tartus, Rakveres, Pärnus ja Narvas. Scania Saue teeninduskeskus on avatud esmaspäevast reedeni kell 8.00-17.00.

